

JAFLE

The Journey of Unemployed Adults from Financial Literacy to Entrepreneurship

Finansal Okuryazarlık Eğitim İçeriği

MODÜL 2: Giriřimcilik

Ders 17: Ülke Ekonomisi

Ders 17: Ülke Ekonomisi

Bireylerin mali durumlarını ve varlıklarını yönetmek ve mali durumlarını kontrol altına almak için insanların bazı temel ekonomik ilkeleri anlaması gerekir.

Ekonomik okuryazarlık da diyebileceğimiz bu durum, insanlara kendi ekonomilerini anlamalarını ve kendilerini etkileyecek olayları yorumlayabilmelerini sağlar.

İnsanlar, bireysel ekonomik kararlarını alırken de temel ekonomik kavramlara (yani ekonomi okuryazarlığına) ihtiyaç duyarlar.

Ülke ekonomisi hakkında sahip oldukları bilgiler bireylerin kendi kararlarında daha akılcı olması ve daha doğru kararlar vermesini sağlar.

Çeşitli Finansal Kavramlar

- **Üretim**
- Üretim, ihtiyaçların karşılanması için gerekli olan mal ve hizmetlerin ortaya çıkarılması sürecidir. Girişimci; emek, sermaye ve doğal kaynakları biraraya getirerek mal ve hizmet meydana getirir.

Çeşitli Finansal Kavramlar

Tüketim

Tüketim, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmetleri nasıl kullandıklarını tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Tüketim, ihtiyaçlara uygun yapıldığı sürece değerli ve etkilidir. Öte yandan aşırı ve gereksiz tüketim sonuçta hem tüketiciye hem de ülke ekonomisine zarar verebilmektedir. Günümüzde tüketim şeklimiz sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak değişti. Başka hiçbir sebep olmaksızın tüketen kişi, yaptığı alışverişlerle toplumda yerleşmeye ve bir kimlik oluşturmaya yönelir. Bu kimliğini kullanarak toplumda ilerlemeye çalışır.

Gelir

Bir kişinin belirli bir dönem katıldığı üretim faaliyeti karşılığında elde ettiği paya gelir denir. Bir kişi üretime emeğiyle katılıyorsa ücret geliri, sermayesiyle katılıyorsa faiz geliri, girişimci ise kâr geliri elde eder.

Milli gelir ile ilgili iki temel kavram vardır: ve :

**Gayrisafi Yurtiçi
Hasıla**

**Gayrisafi Milli
Hasıla**

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

-Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

Gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH), belirli bir dönemde bir ülkede üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin piyasa değerini ifade eder. Bir ülke sınırları içinde hem o ülkenin yurttaşları hem de yabancılar tarafından elde edilen gelirdir. Yani o ülke içindeki tüm çalışanların gelirlerinin toplamını ifade eder.

-Kişi Başına Düşen Milli Gelir:

Ülkenin GSYH'sının ülkenin nüfusuna bölünmesiyle bulunur. Ülkenin GSMH'sı nüfusa bölündüğünde ise kişi başına GSMH elde edilir.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

GSYH, bir ekonominin büyüklüğünün temel ölçüsüdür ve ülkenin gelişmişlik düzeyi ile ekonomik gücü hakkında bilgi verir. Kişi başına düşen milli gelir ise o ülkenin yaşam standardının ve ortalama gelir düzeyinin en temel göstergesidir. 2021 yılında Türkiye’de kişi başına GSYH 9.592 ABD Doları oldu. IMF verilerine göre kişi başına düşen milli gelirden Türkiye dünyada 78. sırada bulunuyor. Zirvede ise 137 bin dolar ile Lüksemburg var, daha sonra İrlanda ve İsviçre ve Norveç geliyor. ABD 69 bin dolar ile 6. sırada bulunurken Almanya 51 bin ile 18. Sırada yer alıyor. Bulgaristan, Rusya, Çin, Romanya, İran, Yunanistan gibi birçok ülke kişi başına milli gelir sıralamasında Türkiye’nin üstünde yer alıyor.

Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH)

Bir ülkenin sadece kendi yurttaşları tarafından o ülkenin sınırları içinde ve dışında elde edilen gelirlerin toplamını ifade eder. Bunu hesaplamak için, bir ülkenin yurt dışında çalışan vatandaşlarının ülkeye gönderdikleri gelirler GSYİH'ya eklenir, ülkede çalışan yabancıların kendi ülkelerine gönderdikleri gelirler GSYİH'dan çıkartılır.

Enflasyon

Enflasyon, bir ekonomide toplam talebin toplam arzdan fazla olması sonucu fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artıştır. Ancak bazı malların fiyatlarının artması ya da fiyatlarındaki sürekli olmayan artışlar enflasyon değildir. Enflasyondan söz edilebilmesi için fiyat artışının tüm mal ve hizmetlerde yani fiyatlar genel seviyesinde yaşanması ve sürekli olması gerekmektedir. Ekonomide ne kadar çok para olursa, enflasyon oranının artma olasılığı da o kadar yüksek olur.

Enflasyon

Enflasyon, özellikle son yıllarda tüm ülkelerin karşılaştığı en önemli sorunlardan biridir.

Enflasyon olduğunda paranın satın alma gücünde azalma oluyor, bu da fiyat istikrarının sağlanamadığı anlamına geliyor. Enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde fiyatlar genel düzeyinin yükselmesi aile bütçesi harcamalarının artmasına neden olmakta, satın alınacak mal ve hizmetler için ödenen para miktarı da artmaktadır.

Enflasyon bazen talebin aşırı artmasından, bazen de maliyetlerdeki artıştan kaynaklanmaktadır. Yine dışa bağımlı ekonomilerde bazı girdi ve malların ithal edilmesi ülkeye yüksek fiyatların gelmesine neden olabilir.

Enflasyon oranı, fiyatlar genel düzeyindeki artış oranının hesaplanmasıyla ölçülür. Ülkemizde bunun için TÜFE ve ÜFE olmak üzere iki ölçü kullanılır. TÜFE’de tüketici için önemli olan perakende fiyatlar kullanılır. Tüketicinin kullandığı çok sayıda mal ve hizmet vardır, bunların tamamı enflasyon hesabına dahil edilemez. Bu nedenle tüm mal ve hizmetleri en iyi temsil edecek şekilde belirli sayıda mal ve hizmet belirlenir, bunların fiyatlarındaki değişimler hesaplanır. ÜFE ise üreticinin üretilip sattığı hammadde, ara mal ve nihayi malların fiyatlarındaki değişimi ölçer. Her iki gösterge de hem aylık hem de yıllık hesaplanır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde Kasım 2022’de yıllık enflasyon oranı yüzde 7,1 olarak (son kırk yılın en yüksek oranı) açıklandı. Türkiye’de ise Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 2022 yıl sonu enflasyonu TÜFE’de % 64,27, ÜFE’de %97,72 oldu.

İşsizlik

İşsiz, yaşı 15 veya fazla olup, cari ücret düzeyine razı olduğu halde çalışabileceği bir iş bulamayan kişilerdir. İşgücü ise çalışanlarla çalışmayanların toplamından oluşur. Bu durumda işsiz sayısının işgücüne bölünmesiyle de (işsiz sayısı / işgücü) işsizlik oranı bulunur. Ülkemizde işsizlik oranı Türkiye İstatistik Enstitüsü (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır. İstihdam ise üretim araçlarının üretimde kullanılma durumunu gösterir. Bir ekonomide istihdam yükselirse yani işsizlik azalırsa milli gelir ve refah düzeyi de artar.

İşsizlik

Türkiye’de Ekim 2022’de işsizlik oranı %9,9 seviyesinde gerçekleşti. İstihdam edilenlerin sayısı 31 milyon 595 bin kişi, istihdam oranı ise %48,6 oldu. ABD’de işsizlik oranı %3,5 civarında. OECD’nin Nisan 2022 verilerine göre işsizlik oranının en düşük olduğu ülke yüzde 2,5 ile Çekya, ona çok yakın olan Japonya yüzde 2,6 ile; Polonya yüzde 2,7 ile; Almanya ve Güney Kore yüzde 2,8 ile; Hollanda ise yüzde 3,3 takip ediyor. OECD ortalaması ise %4.

Büyüme

Ekonomik büyüme; bir ülkenin üretim kapasitesinin artması ve daha fazla mal ve hizmet üretmesini ifade eder. Bir yandan üretim araçlarının artması, diğer yandan teknolojinin gelişmesi, ülkenin üretim kapasitesini artırır ve böylece daha fazla mal ve hizmet üretme olanağı ortaya çıkar. Ekonomik büyüme reel GSYH ve reel GSMH'nın artış oranı ile ölçülür. Büyüme sonucu kişi başına gelir artar, bireyler daha fazla mal ve hizmet tüketebilir, refah düzeyi artar. Hükümetlerin uygun politikalar tercih etmesi durumunda gelir adaletsizlikleri de ortadan kalkar.

Kalkınma ise, bir ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasal açılardan hayat düzeyinin yükselmesini ifade eder. Milli gelirin yanısıra, tasarruf oranı, okuma-yazma oranı, şehirleşme oranı, nüfus artış oranı, kişi başı enerji tüketimi gibi kriterler kalkınmada dikkate alınır. TÜİK verilerine göre Türkiye 2021 yılında %11,4 oranında büyümüştü. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde büyüme oranı Türkiye'de %3,9 iken ABD'de %2,6 olmuştur.

JAFLE

İhracat-İthalat

İhracat, ülkede üretilen mal ve hizmetlerin başka ülkelere satılması işlemidir. İhracat yapıldığında bu mal ve hizmetler karşılığında ülkeye döviz girişi olur ve milli gelir artar. Bu nedenle hükümetler ihracat yapanları destekler. İthalat ise ülkede üretilen ama talebi karşılamayan ya da hiç üretilmeyen mal ve hizmetlerin başka ülkelerden satın alınmasıdır. Bunun karşılığında yurt dışına döviz ödemesi yapıldığı için milli gelir azalmaktadır.

Ödemeler Bilançosu-Dış Açık

Ödemeler bilançosu, bir ülkenin dış dünya ile olan ekonomik işlemlerinin göstergesidir. Bir yılda dış ülkelere elde edilen gelirler ile ülkeden dışarıya yapılan ödemeleri gösterir. Dış ticaret bilançosu ise sadece mal ihracatı ile mal ithalatını gösterir, eğer ithalat ihracattan fazla ise “dış ticaret açığı (dış açık)” oluşur.

Döviz

Uluslararası ekonomik işlemleri gerçekleştirmek amacıyla kullanılan her türlü yabancı ödeme aracına “döviz” denir. Döviz; yabancı paralar dahil, yabancı para ile yapılan banka havaleleri, döviz mevduat hesapları gibi işlemleri de kapsar. Nakit şeklindeki yabancı paralara ise “efektif” denir. Döviz alım- satımının yapıldığı yani ulusal paraların birbirine çevrildiği piyasalara “döviz piyasaları” denilmektedir. Uluslararası niteliğe sahip bu piyasalarda; döviz alıcıları ile döviz satıcıları karşılaşmakta ve bunun sonucunda dövizin fiyatı oluşmaktadır. Oluşan bu döviz fiyatına “döviz kuru” denilmektedir. Öyleyse döviz kuru, ülke parası ile yabancı para birimi arasındaki değişim oranıdır.

JAFLE

The Journey of Unemployed Adults from Financial Literacy to Entrepreneurship

2021-1-TR01-KA220-ADU-000033446